

גמ' סוכה (יב:) אין מסככין בדבר המקבל טומאה

רב דניאל שטיין

א. שו"ע (סי' תרכ"ט סע' א') - דבר שמסככין בו צריך שיהיה צומח מן הארץ, ותלוש, ואינו מקבל טומאה; אבל דבר שאינו צומח מן הארץ, אף על פי שגידולו מן הארץ ואינו מקבל טומאה כגון עורות של בהמה שלא נעבדו, שאינם מקבלים טומאה, או מיני מתכות, אין מסככין בהם (וכן אין מסככין בעפר).

ב. תשו' תרומת הדשן (סי' צ') - סוכה שרצו להשים למעלה סולם וכו' יראה דשרי, אפי' לסכך כל הסוכה בסולמות שלנו. דאין סכך פסול אף על גב דכלי הוא, מ"מ לא מקבל טומאה, דכלי עץ שאין לו בית קיבול אינו מקבל טומאה וכו' ולא דמי למטלניות דפחותים מג' על ג' דכתבו התוס' פ' במה מדליקין בשיטת שלש על שלש, שאין מסככין בהן. דהתם וכו' טעמא הואיל ובאות מבגד גדול שהיה ראוי לקבל טומאה מדאורייתא. ולא דמו נמי לאניצי פשתן דכתבו תוס' בההיא שיטה בסופה, דאין מסככין בהן. דהתם נמי כדפי' הואיל וקרובים הן לטוי דפסול מדאורייתא וכו', ולא אשכחן דמקבל טומאה מדרבנן דפסול לסכך בו.

ג. חי' שפת אמת (שם) - מאי דפשיטא להו דבדבר המקבל טומאה מדרבנן פסול לסכך אינו מוכרח די"ל דמאי דפסלה תורה לסכך בדבר המק"ט אינו מטעם הטומאה, והכלל דכל המקבל טומאה א"מ בהן הוא רק משום דלא הוי דומיא דפסולת גורן ויקב, וא"כ מה בכך דלענין טומאה הוסיפו חכמים כמה דברים אבל לענין סכך אין לנו לפסול.

ד. רמב"ם (פ"ה סוכה ה"ה) - סיככה בחצים בזכרים כשרה בנקבות פסולה אף על פי שהוא עשוי להתמלאות בברזל בית קיבול הוא ומקבל טומאה ככל כלי קיבול.

ה. רמב"ם (פ"ב כלים ה"ג) - בית קיבול העשוי למלאותו אינו בית קיבול.

ו. חי' המאירי סוכה (שם) - כל נקב העשוי למלאות מלוי עולם שלא להתרוקן אינו בית קיבול ואינו מקבל טומאה ומתוך כך מפרשים כאן שבית קיבול זה אינו אלא לפי שעה והוא בשעת מלחמה וכל שהוא לפי שעה אף על פי שמ"מ עשוי למלאות באיזה שעה בית קיבול הוא אחר שעשוי להתרוקן באי זו שעה.

ז. ס' ערוך לנר (שם) - י"ל דתפילין לא נקראו הבתים עשוי למלאות לעולם כיון דלפעמים צריך לפותחן להוציא הפרשיות ולבודקן אבל מה שעשוי להיות מלאוי לעולם כגון כדור.

ח. שלטה"ג (ו: בדפי הרי"ף) - שכל כלי עץ שיש לו בית קיבול ראוי לקבל טומאה ואע"פ שאותו בית קיבול עתיד להתמלאות בזכרות הברזל עד שלא מלאוהו הרי הוא ככל כלי קיבול.

ט. גמ' שבת (כז:) - דתניא, סומכוס אומר סיככה בטווי פסולה, מפני שמטמאה בנגעים.

י. רמב"ם (פ"ה סוכה ה"ד) - סיככה בפשתי העץ שלא דק אותן ולא נפצן כשרה שעדיין עץ הוא, ואם דק ונפץ אותן אין מסככין בו מפני שנשתנית צורתו וכאלו אינן מגדולי קרקע, מסככין בחבלים של סיב ושל חלף וכיוצא בהן שהרי צורתן עומדת ואין החבלים כלים. [השגת הראב"ד] ואם דק ונפץ אותו אין מסככין בו מפני שנשתנית צורתו. א"א טעם אחר יש לנו בזה מפני שעניני פשתן ראויים ליתן אותם בכרים וכסתות והרי הן מקבלין טומאה ע"י דבר אחר ולא פחיתי מבלאי כלים.

יא. שלטה"ג (ו: בדפי הרי"ף אות ד') - אבל שאר היוצא מן העץ כגון צמר גפן וקנבוס אע"פ שדק אותן ונפצן אין עליהם תורת טומאה כלל וכשרין לסכך, ומז"ה אינו תולה הטעם משום טומאה, ולפי דבריו אין חילוק בין פשתן לקנבוס וצמר גפן.